ad decorem humilitatis cōmendandū: minus dicentē ꝛ plus intelligenīē. Nulla inq̄t ſplēdidior gēma in oī pci/pue ornatu ſummi pontificis q̄ȝ humilitas.

Duodecim⁹ liber cōtinet cōſolatio/num remedia contra illa tribulatiua que opponūtur ſtudio contemplationis ꝛ deuotionis. Et habet capitula ſeptem.

I De conſolatione ſup carentia diuinorum et ſacramentorum tempe interdicti.
II De ſubtractione vſus ſcripture
III De ſubtractōe deuotionis ꝛ cordis ariditate.
IIII De carentia oportunitatis orandi vel alia bona faciendi.
V De exauditionis tarditate
VI De fruſtratione petitionis pro tpalibus.
VII De diſtractione pro aliorum vtilitate ac impedimento contemplationis.

☞ De conſolatione ſup carentia diuinoꝝ ꝛ ſacramē/torum tempore interdicti. Ca. I.

Primo igiť q2 vt eſtimo diuina officia ꝛ eccleſie ſacramenta ꝛ ſpecialiter ſacra cōmunio ſi nō eēnt interdicta tpe interdicti ſpm̄ tuū re/crearēt: Ecce mō ad ꝯſolatōeȝ tibi ſit q̄ ſpūalis medic⁹ hāc recreatōeȝ vtcūq̄ȝ interdixit. p h̄ dietās mēbra corpis chr̄i myſtici nō ſana. q̄ multuȝ valet taliter dietari. Nam hmōi abſtinētia eſt eis ſum/ma medicina. ꝛ ſi obediāt medico ſignū hn̄t conſolato/riū. ſcȝ ſignū ꝯſequēdi in ꝓximo ſanitatē p ſue īfirmitatȝ puta tumoris contumacie ceſſationē. Nec obſtat q̄ nō in omībꝫ q̄bꝫ dicta diuinoꝝ et ſacramentorum recreatio interdiciť tumor ꝯtumacie inueniť. Nā ꝓpter tumo/

rem vel aliã infirmitatẽ capitis vel mẽbri alterius ſepe
ex iuſſu medici oib᷒ mẽbris alijs ſanis cib᷒ ⁊ pot᷒ ſbtra
hitur ex h ſolo ꝙ imediate nõ ſano mẽbro adherẽt. Nã
ꝗ̃uis incipiẽte hydropiſi tm̃ vnũ mẽbꝝ hoĩs fit inflatũ
rõne tñ illi᷒ oib᷒ mẽbris alijs potius ſbtrahit̃ ꝗ̃tũcunq꜄
bonis. Sic aũt eſt ⁊ i ꝓpoſito ꝙ dicta recreatio ſbtrahi
tur etiã ſanis mẽbris eccl̃ie ſine eoꝝ culpa: ꝫ nõ ſine cau/
ſa. ex eo ſcꝫ ꝙ hñt aliquã adherentiã. vel ſm locũ cũ non
ſanis. vt ſcꝫ ſi fieri poſſit dent oꝑam efficacẽ vt ceſſet tu/
mor arrogãtie ſue cõtumacie in illis ꝓpter q̊ꝝ culpã la/
ta eſt ſnia interdicti. vl̃ ſi h nõ pñt ſaltem ipi culpabiles
eo citius ad cor redeãt. q̊ magis hñt de h cõpati alijs et
timere dei offenſam ꝗ̃uiorẽ: ꝙ ipoꝝ occaſiõe alij ꝑ predi
cte ſue recreatõis ſubtractõem affligant̃. q̃ nihilominus
mẽbra ſana ſi veracit̃ ſana ſtꝫ: vtpote ad corp᷒ chr̃i my
ſticũ cõe ſibi ⁊ alijs bñ diſpoſita: etiã ipa ꝑ cõe bo^m eiuſ
dem corꝑis cõſolent̃. q̊ꝝ ꝑfecta ſanitas hoc req̊rit ꝙ (vt
vtar ṽbis Auguſtini) cõia ꝓprijs nõ ꝓṗa cõib᷒ antepo/
nant. Sꝫ ad ſana mẽbra me cõferens cõſolatõiſq꜄ mate
riam ad ſacre cõionis ſacr̃m reſtringens: loquor ad te q̊
de ſanis mẽbris es eccl̃ie. O hõ ſi de ſanis membris es
ſubtracto tibi tꝑe interdicti vl̃ aliunde euchariſtie ſacr̃o
h ꝓ cõſolatõe ſit tibi ꝙ ꝑ h nõ ṗuaris neceſſario re ipſa
ſacr̃i. Vñ Tho. d Aq̊no int̃ hec diſtinguẽs ait. Id qd
ẽ ſacr̃m ẽ ſig^m ei᷒ qd ẽ res ſacr̃i. Duplex ẽ ãt res h᷒ ſacr̃i
Vna q̇dẽ q̃ ẽ ſig̃ta ⁊ ꝯtẽta. ſ. ipe chr̃s. Alia ãt ẽ ſignata
⁊ nõ cõtẽta. ſ. corp᷒ chr̃i myſticũ: qd eſt ſocietas ſanctoꝝ
hec ille. Sacr̃m ꝗ̃ tm̃ ſtꝫ ſpẽs ſacr̃ales. Et eſto ꝙ haruꝫ
ſumptõe mẽbra aliq̃ dicti corꝑis ṗuent̃ tꝑe interdicti. re
tñ ſacr̃i vel effectib᷒ ei᷒ nõ ṗuant̃ nec̃ario. imo ꝗ̃tuꝫ ad
hmõi videt̃ eis paꝝ deperire: maxie etate ꝓuectꝫ ⁊ i his
que fidei ſunt bene inſtructis: ⁊ ſi in talib᷒ aliq̇d deperit
quo min᷒ ea cõſeq̊nt̃. h q̊d ãnõ ſtat ꝑ eos. Iſtis nanq꜄

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nõ neceſſario ſbtrahit̃ res ſacramẽti ſigta ꝛ contenta ſcꝫ
ipꝛ chꝛs: quẽ ꝑfecte pñt eo tpe ſaltẽ deſiderare. Sꝫ teſtã
te Grego. Qui pfecte deũ deſiderat ꝑfecto iam hꝫ quẽ
amat. Nõ ſbtrahit̃ etiã res nccario ſigta ꝛ nõ contenta
ſ. corp⁹ chꝛi myſticũ. De q̃ dixiſſe videt̃ btã Agnes. Jã
inquit corp⁹ eius corpori meo ſociatũ eſt. ſ. inq̃ꝫtum ipa
ei tanq̃ꝫ mẽbꝝ ſociata eſt. Deniq̃ꝫ mẽbꝛis ſanis etiã q̃n-
tum ad effectũ ſacr̃i fit ꝑ conſolatiõe q̃ꝛ cibũ ſacramẽta-
lem corꝑaliter ſubtractũ mãducare poſſunt fide ꝛ deſi-
derio. Fide quidẽ dicente btõ Auguſtino. Crede ꝛ mã-
ducaſti. Quantũ autẽ ad deſideriũ audi Thomã Aq̃-
nenſem. Sicut inq̃t aliqui baptizãtur baptiſmo flãmi-
nis ꝑpter deſideriuꝫ baptiſmi anteq̃ꝫ baptiſent̃ baptiſ-
mo aque. ita etiã aliqui mãducãt ſpiritualiter hoc ſacra-
mentum anteq̃ꝫ ſacramentaliter ſumãt ꝑpter deſideriũ
ſumendi ipm ſacr̃m. Et h̃ mõ dicunt̃ baptizari ꝛ mãdu-
care ſpũaliter ꝛ non ſacramentaliter illi q̃ deſiderãt hec
ſacramẽta. hec ille: Sane multũ expedit ꝛ vtile eſt q̃ꝛ ho-
mo ſacramenti deſiderio ſuperaddat tantã actualem de-
uotionem ꝛ diſpoſitionem cũ quanta al̃s ſe pꝛepararet
ad veꝝ ſacr̃m. Si eñ illo tpe q̃ al̃s ad ſacr̃m eẽt acceſſu-
rus bñ recollect⁹ cõfeſſus ꝛ cõtrit⁹: ꝑ ſpaciũ vni⁹ miſſe
vel circit̃ deuotioni ſe daret ac ſi eſſet cõicaturus. ꝛ ſic di-
ſpoſitus nihilomin⁹ ex obediẽtia eccl̃ie a ꝑceptiõe ſacr̃i
ꝛ a miſſa abſtineret. h̃ q̃ꝫtum ad effectũ ſacr̃i ꝑcipiendũ
multũ ꝑficeret ꝛ iuuaret.

¶ De ſubtractione vſus ſcripture. Ca. II.

Porro de ſbtractiõe vſus ſacre ſcp̃ture ꝛ ceterorum
hmõi noli turbari: qꝛ ſignuꝫ in bonuꝫ eſt tibi. Vñ
Hugo loquẽs de ſaluatoꝛe ſic dicit. Ait ad diſcipulos.
Niſi ẽgo abiero paracletus non veniet ad vos. Jccir-
co nimirum dñs ieſus diſcipulis ſuis ſe ſubtraxit corpo-
ralit̃ vt eũ diſcerẽt amare ſpũaliter. Erat eñ ꝛ ipe q̃dez

ꝑlus.i.ante paſſionem paracletus.i.cõſolatoꝛ ſm̄ pre‑
ſentiam coꝛpoꝛalē. Sed hec conſolatio quaſi lac erat de
carne manans paruulis. Idcirco ſubtractū eſt lac vt ad
ꝑfectionē conualeſcerēt amoꝛis ſpiritualis. Aſcendit ſi‑
quidem in celū vt coꝛda poſt ſe traheret ⁊ dilectꝰ ꝑge‑
ret poſt dilectum. Sed ⁊ vſqꝫ hodie chꝛiſtꝰ amicos ſu‑
os quaſi quadā coꝛꝑali pn̄tia ꝯſolatꝛ in ſcriptura ſacra ⁊
eccl'ie ſacramentꝭ atqꝫ alijs viſibilibꝫ exercitijs ꝟtutum:
quoꝝ aliqn̄ diſpenſatoꝛie ſubtrahit vſum: vt ſpiritualis
amoꝛis dulcedinē tanto puriꝰ ꝑcipiant: q̈ nihil foꝛis ha
bent etiā in opeꝛe ꝟtutis ad qḋ mentē ſuā ꝑ intentionem
effundāt. hec Hugo. Quapropꝛ h̄ ꝯſolatōis ſignū ha
beas ꝙ p̄miſſoꝝ ⁊ ꝯſiliū ſbtractio te ꝑturbans qn̄qꝫ ad
maiꝰ q̄ꝫ ſit ea h̄re bonū hoīs oꝛdinatꝛ.

¶ De ſbtractōe deuotōis ⁊ coꝛdis ariditate Ca. III.

SImile eſt in coꝛdis ariditate ſbtracto deuotōis hu
moꝛe. Nimiꝝ q̄ꝫtū ad hāc ariditatē deꝰ a q̈ deuo‑
tionis humoꝛ deriuatꝛ: ſe ⁊ deuotōem ipam hac de
cauſa nōnunq̄ꝫ diſpēſatoꝛie ſbtrahit: vt fidel' aīa deuoti
onē ipaꝫ ꝑus habitā ꝑ ariditatē coꝛdis ſbſequentē q̈ ad
ſapoꝛoſos fructꝰ bonoꝝ opeꝝ ſe ſterilē eē ſentiēs. mēoꝛqꝫ
deuotōis p̄terite ⁊ ꝑdite ꝑ deſideriū deuotionis reditu‑
re amplius ꝓficiat. q̄tenus ſic ariditas ipa naturali quo
dāmodo appetitu maioꝛē deuotōis hūoꝛē q̄ꝫ pꝰ habue
rit attrahat. atqꝫ maioꝛi deſiderio ad deū q̄ſi ꝑditū rein
ueniēdū moueatꝛ ⁊ dicat cū ſpōſa Veniat dilectꝰ meꝰ in
hoꝛtū ſuū. non ſolū vt ſtatim comedat fructū pomoꝛū.
ſed vt ante veniat rigans qḋ eſt aridū. Ipe nāqꝫ eſt cu‑
ius inter alios pn̄tie ſue affectꝰ ſm̄ Bern̄. eſt rigare ari‑
da. Specialiter aūt hoc hoīem q̈ coꝛdis patitꝛ ariditatē
conſoletꝛ: ꝙ ꝑ hoc nō minꝰ meretꝛ qn̄ non hꝫ deuotionis
lachꝛymas nec ſpūalem leticiā. pōt nanqꝫ inniti nihilo‑
minus ſoli lumine fidei: cū ſol inniti nō eſt parui meritis:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſed nonnunq̄ eſt maioris q̄ ſit meritū alioꝝ.

¶ De carētia oportunitatꝫ orādi vel alia bona faciēdi.

Ceterum non triſteris de carentia Ca. IIII. oportunitatꝫ orādi vel aliud opꝰ ſpūale faciēdi. qꝛ carētia hm̄oi nō ſe extēdit ad actū voluntatꝫ q̄ minus opꝰ ſpūale pfecte potes velle: q̄uis illō exteriori exercitio nō vales pficere. Et h̄ intm̄ q̄dem ſufficit inq̄tū apud deū ⁊ multotiens etiā apō hoies cū deeſt facultas voluntas boni opis ꝓ facto reputatur. An non ita apō deum voluntas boni operis quēadmodū apud eū volūtas praui operis ꝓ facto reputaꝛ: Audi de hoc verbum ſaluatoris. Dictum eſt inq̄t antiq̄s (non mechaberis) Ego aūt dico vobis: q̄m om̄is q̄ viderit mulierem ad cōcupiſcendū eā: iam mechatꝰ eſt eā in corde ſuo. Specialiter aūt de orōne forſitan attendis illō verbuꝫ aplī. Sine intermiſſione orate ⁊c̄. ⁊ triſtarꝫ ex eo q̄ ꝓpter impedimentū aliq̄ō vel oportunitatis carentiam reputas eius impletionē tibi fore impoſſibilem. Sed nequaq̄ eſt ita. qꝛ ⁊ itidē aplus alibi dt. Orabo ſpū orabo ⁊ mēte. Sed ⁊ officium orōnis deo acceptabile ꝑ alios doctores ſancte eccl'ie cōſolabiliꝛ extendiꝛ. Vn̄ Aug. Deſideriū boni eſt orō: ⁊ ſi cōtinuū eſt deſideriū cōtinua eſt orō. Vn̄ ⁊ Amb. Nunq̄ deſinit iuſtus orare niſi deſinat iuſtus eſſe. ſꝑ orat qui ſemꝑ bene agit.

¶ De exauditionis tarditate Ca. V.

Nec turbari debes de orōnis difficultate vl' exauditionis tarditate plurimū ad bonū cedēte Deꝰ em̄ tarde te exaudiēdo tacite q̄ſi rei petite cōmēdat valorē. Quo etiā tibi dat inducias rei petite conſiderandi magnitudinē: eo ⁊ augꝫ deſideriū ad capacitatē pariterq̄ adauget dū exaudit ꝑceptōis dulcorē. Nēpe ⁊ cibū dare differēs auget eſuriem: que q̄nto fit intenſior tanto cibi ſumptio tandē reddiꝛ dulcior ſeu delectabilior. Vn̄

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Aug. Cum tardius dat deus cõmendat dona non negat. Diu desiderata dulci⁹ obtinenẗ. cito aũt data vileſcunt. pete quere. ita petẽdo ꝛ querẽdo creſcit vt capias. ſeruat tibi de⁹ qđ cito dare nõ vult: vt ꝛ tu diſcas magis magne deſiderare. Vñ ꝛ Grego. Deſideria nr̃a vtiqꝫ dilatõe extenduntur vt pficiãt: ꝛ pficiũt vt ad h̄ qđ pcepturi ſunt cõualeſcãt. exercitanẗ in certamine vt maiorib⁹ p̄mijs cumulenẗ in retributiõe. labor ptrahiẗ pugne vt creſcat corona victoris.

¶ De fruſtratõe petitõis p tpalib⁹. Ca. VI.

DE fruſtratiõe etiã petitõis tue p re tpali facte noli triſtis eſſe vtiqꝫ pp̄ter mai⁹ bonũ tuũ a deo tibi denegante. Jpſe eñ nouit qđ tu neſcꝭ. Nõ eñ negaret q̇ oĩa nouit ac beniuolus ꝛ diues eſt in om̄es: niſi ſciret ꝙ re illa male vſur⁹ eſſes. qđ ſi p̄ſcires ipam nõ peteres. Poti⁹ ḡ de negatõe ei⁹ conſolare ꝛ gr̄as age deo: q̇ nihil horuꝫ tibi denegaret niſi gr̄a ſalutis tue. Unde ꝛ Aug. Cum ea q̄ deus laudat ꝛ pmittit ab illo petitis: ſecure petite. illa eñ deo ppicio ↄcedunt. Qñ aũt petitis tpalia cũ modo petite ꝛ timore. illi cõmittite vt ſi poſſint det. ſi ſcit obeſſe nõ det. q̇d eñ obſit vel proſit nouit medic⁹ nõ egrot⁹. Et iteꝝ Aug⁹. ſup illo v̄bo ſaluatoris. Quodcũqꝫ petieritis in noĩe meo h̄ faciã. Quid inquit eſt (quodcũqꝫ petieritis) cũ videam⁹ plerũqꝫ fideles ei⁹ petere ꝛ non accipe. Ac forte pp̄terea qꝛ male petunt. male eñ vſurus eo qđ vult accipe deo potius miſerante non accipit. Et ſequiẗ paucis interpoſitis. Audi illic poſitum ſic eſſe. Jn nomĩe meo qđ eſt chr̄s ieſus Jeſus ſ̄cat ſaluatorem. ac p hoc quodcũqꝫ petim⁹ aduerſus vtilitatẽ ſalutis non petimus in nomĩe ſaluatoris. ꝛ tñ ipe ſaluator eſt nõ ſolũ qñ fac̄ qđ petim⁹: verũetiã qñ nõ facit. Qm̄ qđ videt peti ↄ̄ ſalutẽ nõ faciẽdo ſe exhibet ſaluatorẽ. Nouit eñ medic⁹ q̇d p ſua ſalute, quid ↄ̄

ſuã ſalutẽ poſcat egrotus. Et ido ꝯtria poſcẽtis nõ facit
voluntatẽ vt faciat ſanitatẽ. Sane q̃dã quis in noīe
eiꝰ petamꝰ: nõ tũc qñ petimꝰ facit: ſꝫ cũ facit differt qđ
petimꝰ nõ negatur. Hec Augꝰ.

¶ De diſtractõe ꝓ alioꝝ vtilitate ac ipedimẽto ꝯtẽplationis.

Ca. VII.

Rurſum nõ triſteris de tua
diſtractõe ꝓ alioꝝ vtilitate: quia diſtractio rõe pfectꝰ
primoꝝ habita nõnunq̃ꝫ cedit in magnũ bonũ ha
bẽti. vñ Greg. Charitas q̃ diuiſa vnire ꝯſueuit cor iuſtī
diuidi ꝑ multa cõpellit. qđ tñ tãto ardentiꝰ in deo colli
git q̃nto latiꝰ ꝑ ſctã deſideria ſpargit. Vñ ⁊ Innocen-
tius tertiꝰ. Nullꝰ abſq̃ licẽtia rõni pontificis occaſione
q̃cunq̃ deſerere p̄ſumat p̄ſulatũ. qm̃ ſicut maiꝰ bonum
minori bono p̄ponit. ita cõis vtilitas ſpeciali vtilitati pre
fert. Et in h̄ caſu recte p̄ponit doctrina ſilẽtio ſollicitu-
do ꝯtẽplationi: ⁊ labor quieti. Ad qđ vtiq̃ deſignãdũ
vnigenitꝰ dei filiꝰ nõ de Rachaele ſm carnẽ natꝰ eſt ſꝫ
de lya. Nec legit eũ in domũ ſuã mariã accepiſſe ſꝫ mar-
tham. Vñ qñ p̄t eps p̄eſſe ⁊ ꝓdeſſe nõ dꝫ cedendi po-
ſtulare licentiã aut etiã obtinere. Vñ ⁊ Bern. Ex bo-
nis operibꝰ mens aſſueta quietis recipit conſolationem
q̃tiens ſibi lux vt aſſolet ꝯtẽplatõis ſubtrahit. Quis enim
nõ dico ꝯtinue. ſꝫ vel diu dũ in h̄ corpe manet lumine con
tẽplationis fruat: ac q̃tiens corruit a ꝯtẽplatiua. totiẽs
in actiuã ſe recipit. Inde nimirũ tãq̃ e vicino familiariꝰ
reditura in idipm. qm̃ ſunt inuicẽ ꝯtubernales ⁊ cohabi-
tant he due pariter. eſt q̃ppe ſoror marie martha. Et iterũ
Hoc ſiq̃dẽ ſancta ⁊ caſta ꝯtẽplatio hꝫ. vt mentẽ q̃zto diuio
igne vehemẽter ſuccenderit tanto repleat celo ⁊ deſide-
rio acquirẽdi deo q̃ eũ ſiliter diligant. vt ociũ ꝯtẽplationis
ꝓ ſtudio p̄dicatõis libentiſſime intermittat. Et rurſum
petita votis aliq̃tenꝰ in hac ꝑte tãto ardentiꝰ redeat in
idipm q̃nto ſe fructuoſiꝰ intermiſiſſe meminerit. Et re-

re ſumpto contēplationis guſtu valētius ad acquirenda lucra ſolita alacritate recurrat. hec Bern̄. Inſuper maius pmiū ꝛ icirco dulci⁹ ſeu delectabili⁹ maiori merito corrn̄det. Sꝫ ꝑ vite actiue opa cōtingit magꝭ mereri. ꝛ ideo ne illa impediant optabile eſt a pn̄ti dulcedine vite cōtemplatiue vel ꝑ tpe impediri. Vn̄ Tho. Aquinenſis. Pōt cōtingere ꝙ aliqs in opib⁹ vite cōtēplatiue puta ſi ꝑpter abundantiā diuini amoris vt eius voluntas impleat̄ ꝑpter ipſius gl̄iam interdū ſuſtineat a dulcedine cōtemplationis ad tps ſepari. hec ille. Et certe illō qđ magis eſt chr̄o placitū: amore ipſius chr̄i habēti charitatem magis eſſe debꝫ etiā conſolatoriū. ꝛ iđo etiā ad ſalutē ꝓximoꝝ aſſumendū. Vn̄ ꝛ Aug⁹. Ociū ſanctuꝫ querit charitas. negociū iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitatis. Quam ſarcinā ſi null⁹ impoſuit: intuende veritati vacandū eſt. Si aūt imponit̄: ſuſcipienda eſt ꝑpter charitatis neceſſitatē. hec ille. Hinc eſt ꝙ etiā idē Thomas ſic đt. Perfectio charitatis eſt vt aliqs ꝑpter dei amorē ꝑtermittat dulcedinē contēplatiue vite quā magꝭ amaret: ꝛ accipiat actiue vite occupationes ad ꝓcurandum ꝓximoꝝ ſalutem. Hec ille.

Tertiuſdecim⁹ liber cōtinet cōſolationū remedia oportuna cōtra illa turbatiua q̄ opponūtur bone ipi⁹ corpis diſpoſitōi. Et hꝫ capl̄a. xiiij.

I De conſolatōe ſup carētia bonoꝝ corpis
II De deformitate corpis.
III De oculorum defectu
IIII De Surditate
V De defectu Odoratus
VI De defectu Loquele.
VII De mēbroꝝ carētia vl̄ deformitate
VIII De Senectute

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf